

בבא בתרא מג

משה שווערד

1. חדושי הרשב"א על מסכת בבא בתרא דף מב/ב

הא דאקשינן מעידים זה על זה אמאי נוגעין בעדותן הן. ק"ל לשון נוגעין בעדותן דקאמר, דהכא בעלי דבר הן ומעיד לעצמו הוא ואינו נוגע בעדות. ויש לי לומר דאורחא דתלמודא הוא דמרגיש בתירוץ שיכול לתרץ המתירץ דהיינו שמסתלק ממנה ונותנה לחבירו, ולפיכך מקשה ואזיל בלשון נוגע בעדות, וכשמקשה לבסוף והלא מעמידה בפני בעל חובו, כנ"ל:

2. ספר דבר יעקב

הקה"ח [סימן לד-ד] מביא מהר"י בן לב שמסתפק האם פסול נוגע משום שנחשב כבע"ד או דהפסול משום חשש משקר. ונ"מ לגבי מי שנוטל שכר להעיד [עדות אמת] אם יהיה פסול מה"ת, שאם נוגע פסול משום שהוא כבע"ד, כאן בודאי אינו בע"ד כיון שעצם העדות אינה נוגעת אליו כלל, [ואינו פסול מה"ת אלא מדרבנן], ואם פסול נוגע משום שיש חשש משקר, גם כאן יש חשש משקר ויהיה פסול מה"ת.

ב] אמאי נוגעים בעדותן הן – האחרונים דנים מה גדר הפסול של הנוגע בעדות. הסמ"ע [רי"ס לז] מביא דעת הלבוש שסובר שפסול נוגע בעדות אינו משום חשש משקר אלא משום שאדם קרוב אצל עצמו דהיינו שהנגיעה נותנת לו דין בע"ד. הסמ"ע חולק וסובר שהפסול משום חשש משקר, אבל משום אדם קרוב אצל עצמו ליכא למימר כיון שזה אמרינן רק היכא דמשים עצמו רשע.

הקה"ח [סימן לז-ט] מביא מחלוקת ראשונים האם נוגע בעדות כשר להעיד לחובתו. הקה"ח תולה בשאלה האם הפסול משום בע"ד או חשש משקר.

3. חדושי הרשב"א על מסכת בבא בתרא דף מג/א

הכא במאי עסקינן דכתב ליה דין ודברים אין לי על שדה זו. והוה מצי למימר כגון שנתנה לו במתנה ממש, אלא להגדיל תורה ולהאדיר, ולא שמועין דאפי' בכותב לו דין ודברים אין לי על שדה זו אי קנה מידו קנה, דלא מדין ודברים בלבד קנו מידו אלא מגופה של קרקע, קנו מידו...

4. ספר דבר יעקב

ד] הכא במאי עסקינן שכתב ליה דין ודברים אין לי על שדה זו – הר"ן והתור"ד מקשים דא"כ פשיטא שמעידין זה על זה. ותירצו דקמ"ל שמועילה הסתלקותן אע"פ שהסתלק לאחר שיצא ערעור על השדה, ואין חוששין לקנוניא. הרשב"א מקשה למה לא חיישינן לקנוניא, שמא זה הסתלק כדי שיעיד ואח"כ יתחלק עמו בקרקע או בכספים. הרשב"א מתרץ, כל שעכשיו נסתלקה נגיעתו אנו מאמינים לו דאלי"כ ניוחש בכל העדים שמא הם שכורים, וע"כ דכך אמרה תורה שמאמינים לעדים ולא חיישינן לקנוניא.

5. עליות דרבינו יונה מסכת בבא בתרא דף מג עמוד א

ומעידים זה על זה אמאי והא נוגעים בעדותן הם הב"ע דא"ל דין ודברים אין לי על שדה זו. נראה דלא נקט לה בלשון הקנאה, משום דמחזי כשיקרא. והא דלא אוקמה כגון דאודי לה לחבר'י, משום דאכתי מעמידה בפני בעל חובו, לפי שאינו נאמן בהודאתו לגבי ב"ה כיון שחב לאחרים. [ואע"ג דכל] שאינו יכול להוציא בדיינין הקדישו אינו קדוש אפ"ל במקרקעי, וה"ה שאין בידו להקנותו. הכא עם הקנאה, יכול הקונה להוציא בדיינין, דהא אית לי' סהדי עליה בתר הכי, כנ"ל.

6. ספר דבר יעקב

י' המוכר שדה לחבירו שלא באחריות אין מעיד לו עליה מפני שמעמידה בפני בעל חובו – הרשב"ם מביא מהגמ' [מה]. משום שלא ניחא ליה להיות לזה רשע ולא ישלם.

הר"י מיגש [מד:] והמהר"ם [מד.] מקשים למה חיישינן שיעיד שקר כדי שלא יהיה לזה רשע ולא ישלם, הרי איסור עדות שקר חמור יותר, ואם אינו ירא להעיד שקר ודאי שאינו ירא להחשב לזה רשע ולא ישלם.

הר"י מיגש מתרץ דאין הכוונה שאינו רוצה להחשב לזה רשע כלפי שמיא, דכלפי שמיא לא איכפת לו להחשב רשע, אלא כלפי בני אדם אינו רוצה שיקראו לזה רשע ולא ישלם, אבל לגבי עדות אין בני אדם יודעים שהעיד שקר. וכן מביא המהר"ם שמתרצים העולם.

עוד תירץ הר"י מיגש שפסול נוגע אינו משום חשש משקר אלא משום שנחשב למעיד על עצמו. וכע"ז מתרץ המהר"ם. וכתב בחי' ר' שמואל [סימן כג-ב] שמלשון הר"י מיגש משמע שנוגע הוי בע"ד ממש והוי כמעיד על עצמו, ומלשון המהר"ם משמע שהוי כמו עדות על קרוב, משום שאדם קרוב אצל עצמו, וקרוב פסול לעדות. וכן משמע מרבינו יונה [מה]. שכתב כשם שהקרוב פסול לעדות כך מי שנוגע פסול לעדות.

7. ספר שערים מצויינים בהלכה

בני העיר שנגנב ס"ת שלהן כו', שאני ס"ת דלשמיעה קאי. הנה בדין דהכא לאו דוקא בס"ת, אלא ה"ה בכל דבר שהוא צרכי העיר, כמש"כ הרמב"ם (עדות פל"ו ה"ב) בני העיר שנגנב ס"ת כו', וכן כל כיוצא בזה, וכ"ה בטור ושור"ע (חור"מ סי' לו סי"ט). והא דנקט

8. דף על הדף בבא בתרא דף מג עמוד א

בגמ': בני העיר שנגנב ס"ת שלהן אין דנין בדייני אותה העיר. בשו"ת ר' אליהו מזרחי (סי' ע') הביא שהיו תלמידים שרצו לומר שאין אדם פוסק הלכה לעצמו, כיון שנוגע הוא בדבר כדאמרינן הכא, וכמ"ש אין אדם רואה נגעי עצמו כיון שנוגע הוא. וכתב הרא"ם דטעות הוא בידם, דדוקא לענין נגעים, דנגעים איתקש לריבים, לזה מי שהוא נוגע אינו יכול להיות לא עד ולא דיין. אבל דבר הלכה שבא לידו בין בעניני איסור והיתר בין בעניני ממון, יכול הוא לפסוק לעצמו, דלא מיקרי "ריבים" רק כשיש תביעה מאחר, אבל לדבר הנוגע לו לעצמו, שפיר יכול הוא לפסוק לעצמו. דאלת"ה כן אם נפל טפת חלב על קדרה, האיך מורה צורבא רבנן מורה לעצמו לשער אם יש שם ששים או לא, והא גם בזה יש הפסד ממון אם תאסר לו, אלא ע"כ כל שאינו דין ודברים בין לבין חבירו יכול הוא לפסוק לעצמו, ואפילו בעניני ממנות, אין זה אלא כאיסור והיתר.

9. מהר"ם מלובלין מסכת בבא בתרא דף מג עמוד א

בגמ' בכל שמעתין קאמר בלשון הקושיא ואמאי ליסלקו בי תרי מינייהו ולדיינו. וצריך עיון דהוי ליה למימר וליסלקו בי תלתא ולדיינו דלדין בעינן בית דין של שלשה ואי גרסינן וליסלקו בי תרי מינייהו ויעידן, הוה אתי שפיר טפי:

10. שיטה מקובצת מסכת בבא בתרא דף מג/א

אמאי לסתלקו בי תרי מינייהו ולדיניהו בעדותם... ואיכא למידק וכי מסתלקים מאי הוי והא בעינן תחלתו וסופו בכשרות ואפילו בדיני ממונות וכדאמרינן בפרק יש נוחלין בהיה יודע לו בעדות עד שלא נעשה לו חתנו או שהיה קרוב ונתרחק. וכתב הראב"ד ז"ל כי בעינן הכי הני מילי בפסלות דגופא או בפסלות דקורבא אבל הכא משום חשדא דנוגעים בעדותם וכי תסלק חשדא כשרים בין לדין בין לעדות עד כאן. ולשון אחר פירשו דגבי ממון לא מקרי תחלתו בפסלות דכיון דמטי ליה הנאה מיניה לאו בר עדות הוא כלל והשתא הוא דאחיל עליה שם עד והוה ליה תחלתו וסופו בכשרות וההיא שעתא לאו עד הוא כלל דאין אדם מעיד לעצמו ודמאי לההיא דאמרינן במסכת מכות אלא מעתה רובע יציל הורג יציל במקיימי דבר הכתוב מדבר והני לאו עדים ניהו אבל בפסול אחר עדים פסולים מקרי.

11. מרדכי על בבא בתרא - אות תקלט

[דף מג] וליסלקו בי תרי מינייהו ולדיינו פירוש בקנין כדאיתא בפירקין [ובפ' הכותב] דהאומר לחבירו דין ודברים אין לי בנכסך כו' דלא מהני אלא בקנין ורבינו ברוך איש תרומות כתב בפרק בא סימן תנן כל הכשר לדון כשר להעיד ואם תאמר דפרק חזקת הבתים דפריך וליסלקו בי תרי מינייהו ולדינו קשה דפרק יש נוחלין אמר תחלתו בפסול וסופו בכשרות פסול להעיד וכי תימא לדון כשר והא תנן כל הכשר לדון כשר להעיד ויש לומר דיש לחלק בין איסורא לממונא וכן כתב המיימוני בהל' עדות ועוד יש לומר כיון שמתחלה היה בידו לסלק עצמו קרינן ביה תחלתו וסופו בכשרות ...

12. ספר קצות החושן סימן לז ס"ק י

ושנגב ס"ת שלהם - בפרק חזקת הבתים (ב"ב מג, א) גבי שותפין מעידים זה לזה ופריך הא נוגעין בעדותן הכא במאי עסקינן דכתב ליה דין ודברים אין לי על שדה זו וכו' ומסיק שקנו מידו ופריך וכי מסלק נפשיה מי מהני והתניא בני העיר שנגב ספר תורה שלהן אין דנין אותו בדייני אותה העיר ואי אייתנין לסלקי בי תרי מינייהו ולדייניה וכתב רשב"ם ז"ל יכתבו דין ודברים אין לי על ס"ת זה ויקנו מידם ע"ש. והקשה אחי הנבון מוהר"ר יהודא כהן ש"ן הא קי"ל גזל ולא נתיאשו הבעלים שניהן אין יכולין להקדישו והוא הדין למכור כמבואר בסימן שנ"ד ס"ו ואפילו להפקיר אינו יכול וכמ"ש בסימן שנ"ד ע"ש וא"כ בשלמא גבי שותפין מעידין זה לזה דמיירי מקרקע וקרקע גזולה יכולין הבעלים להקדישו ולמכרו כדאמרינן בפרק קמא דמציצא (ז, א) אבל ספר תורה שנגב היאך יכולין לסלק מיניה דאע"ג דיקנו מידם לא מהני כיון דאינו ברשותו ע"כ קושייתו. והנה לכאורה גבי קרקע נמי קשה דהא בקרקע נמי בעינן שיכול להוציא בדיינים וזה אין לו עדים דהא הוא עצמו העד וא"כ לדידיה הוי דבר שאינו ברשותו והיכי מהני הקנין לשותף, מיהו לפי מ"ש הרשב"א בחידושיו (גיטין נה, ב ד"ה ואי) גבי גנב וגזול דהקדשן הקדש ומעשרותן מעשר משום דהוי יאוש ושינוי רשות והקשה הרשב"א היכי הותחלה ההקדש דהא קודם הקדש לא היה שלו כיון דיאוש כדי לא קני וכתב משום דהקדישו וקנייתו באין כאחד עיין שם וא"כ הכא נמי גבי קרקע בשעה שמקניהו לשותפו הרי איכא עדים וראיה ויכול להוציא בדיינים ובא בבת אחת רשותו וקנייתו אבל גבי מטלטלין אפילו יכול להוציא בדיינים נמי אינו יכול להקדישו וא"כ היכי מהני סילוקו להקנות, ואפשר דקושיות הש"ס וליסלקו היינו שיתנו אותו לגנב ולגנב ודאי מהני הנתינה אע"ג דלאחר אינו יכול ליתן, אלא דמפירוש רשב"ם לא משמע הכי שכתב ויקנו מידם ואי לגנב לא בעי קנין דזוכה כדיבור כיון שהוא תחת ידו ועוד דהגנב לא ירצה במתנה זו כי היכא דלא ליהוי שהדי עליה וצ"ע:

13. דף על הדף בבא בתרא דף מג עמוד א

ועיין עוד בשו"ת הגרעק"א (ח"ו סי' י) שבנו הגר"ש איגר רצה ליישב עפ"י שיטת הרמ"ה בשטמ"ק (ב"ק דף ל"ג), דאף שאינו יכול להקדיש דבר שאינו ברשותו, מ"מ אח"כ כשמוציאו מן הגנב, חל ההקדש למפרע, וה"נ מועיל הסילוק לאחמ"כ למפרע, אבל כתב דמסתימת שאר הפוסקים לא משמע דס"ל כהרמ"ה, אלא ההקדש אינו חל כלל. ועיין שם מה שכתב עוד ישובים על קושיא זו, ומה שכתב ע"ז אביו הגרעק"א בתשובה שלאחרי'.

14. ספר שערים מצויינים בהלכה

מידם לא מהני הסילוק, ונשאר בצ"ע. ובתשרי מהרש"ם (ח"ג סי' פה) מתרץ עפמ"ש"כ השטמ"ק במס' ב"ק (לג. ד"ה ולרע"ק) בשם הרמ"ה, דאחר שהוציאו מיד הגזולן כב"ד נקנה לו למפרע וחל ההקדש, ה"נ ע"י שידונו יוציאו מיד הגנב, ושוב יהיה למפרע ברשותם, ושפיר מועיל הסילוק, אבל ע"ש בהגה' שפקפק בזה.

15. ספר קובץ שעורים ח"א - מסכת בבא בתרא דף מג/א

(קפ) שם. שאני ס"ת דלשמיעה קאי ולא מהני סילוק, ואף דמצות לאו ליהנות ניתנו, דקיום המצוה לא השיבא הנאה, [1] מ"מ לענין עדות מיקרי נוגע, כיון שרוצה לצאת ידי חובתו, אבל לדעת מהרי"ט שהביא בקצה"ח, דדוקא בנגיעת ממון מיפסיל, קשה, מכאן, דכיון שנסתלק תו ליכא נגיעת ממון, והרמ"ה אות קנ"ט כתב להדיא, דלא בעינן הנאת ממון דוקא:

16. דף על הדף בבא בתרא דף מג עמוד א

[2] עוד יש לתרץ את קושית הקובץ שיעורים על פי מה שכתב בט"ז (יורה דעה סי' רכא סקמ"ג) דאף על פי שבכל המצוות אומרים מצות לאו ליהנות ניתנו, מכל מקום בתורה כיון שפיקודי ה' ישרים משמחי לב, אם כן ליהנות ניתנו. לפי זה יש לומר אף כאן דלגבי ספר תורה - ליהנות ניתנו.

17. הקדמה לספר אגלי טל

ומידי דברי זכור אזכור מה ששמעתי קצת בני אדם טועין מדרך השכל בענין לימוד תוה"ק ואמרו כי הלומד ומחדש חדושים ושמח ומתענג בלימודו אין זה לימוד התורה כ"כ לשמה כמו אם היה לומד בפשיטות שאין לו מהלימוד שום תענוג והוא רק לשם מצוה. אבל הלומד ומתענג בלימודו הרי מתערב בלימודו גם הנאת עצמו. ובאמת זה טעות מפורסם. ואדרבא כי זה היא עיקר מצות לימוד התורה להיות שיש ושמח ומתענג בלימודו ואז דברי תורה נבלעין בדמו. ומאחר שנהנה מדברי תורה הוא נעשה דבוק לתורה. [ועיין פירש"י סנהדרין נ"ח. ד"ה ודבק]. ובזוה"ק דבין יצה"ט ובין יצה"ר אין מתגדלין אלא מתוך שמחה. יצה"ט מתגדל מתוך שמחה של תורה.

18. רבי אברהם מן ההר (נדרים מ"ח)

אבל במצות לימוד, שהוא ענין ציור הלב וידיעת האמת, ועיקר הצווי הוא כדי לצייר האמת ולהתענג וליהנות במדע לשמה לבבו ושכלו, כדכתיב פקודי ה' ישרים משמחי לב, הילכך לא שייך בת"ת מצוות לאו ליהנות נתנו, שעיקר מצותו הוא ההנאה והתענוג במה שמשגיג ומבין בלימודו.

19. שו"ע חושן משפט - סימן לז

(יט) בני העיר שנגנב ספר תורה שלהם, הואיל ולשמיעה הוא עשוי, שאי אפשר לאדם לסלק עצמו ממנו, אין דנין בדייני אותה העיר, ואין מביאים ראייה מאנשי אותה העיר, וכן כל כיוצא בזה: הגה - ועיין לעיל סימן ז' סעיף י"ב דכשיש להם ספר תורה אחרת מותר.

20. ספר אור שמח - הלכות ספר תורה - פרק ז - הלכה א

מה שהשבתי לחכם אחד. במה שהביא ראיות דאינו יוצאין מצות כתיבת ספר תורה בשותפות... לפ"ז אתי שפיר מה שהביאו המחברים דאינו יוצא מצות כתיבת ספר תורה בספר תורה של שותפות מהא דפריך הגמ' ב"ב דף מ"ג וליסלקו בי תרי מינייהו (אף דעל כן אין להם ספר תורה אחרת) היינו שיסלקו מכל חלקם ויתירו לבד פחות מש"פ, ואם כן אינם פסולין להעיד שאין להם בה ממון ונוגע אינו. ומשום מצות כתיבת ספר תורה דאם ישקר, הרי ספר תורה אינו שלהם ואם כן בלאה אינו יוצא בה כתיבת ספר תורה דקמי שמיא גליא ודו"ק:

21. דף על הדף בבא בתרא דף מג עמוד א

בגמ': שאני ס"ת דלשמיעה קאי וכו'. הנה נסתפקו הפוסקים אם יוצאים ידי חובת מצות כתיבת ספר תורה, בכתיבת ספר תורה בשותפות. והאריכו בזה הרבה.

וכתב הגאון ר' יצחק אלחנן זצ"ל בשו"ת באר יצחק (יו"ד סי' יט) דיש להוכיח מגמ' דידן שלא יוצאים יד"ח וז"ל: דקשה הא הוי מצי למימר בפשיטות דלכן אינם יכולים להסתלק כדי שלא יפסידו מצות כתיבת ס"ת דיוצאים אף בשותפות, אלא ע"כ מוכח דאין יוצאים בשל שותפות.

ואח"כ דחה שם ראייה זו, די"ל, דאף אי נימא דיוצאים בשל שותפות, אפ"ה עכשיו הרי נגנב ואינו ברשותם, וא"כ בלא"ה אינם יוצאים, וכמו בחמץ דכתיב "לא יראה לך", וכתבו האחרונים דאם נגזל החמץ ממנו אינו עובר על בל יראה דהא כתיב "לך", ובעי דיהא ברשותו, וה"ה בס"ת כיון דכתיב "כתבו לכם" בעינן נמי דתהא ברשותו, וכיון דנגנב אינם מקיימים המצוה, ועל כן שפיר יכולים להסתלק ע"כ.

חייבה את השואל כשהבעלים שם ויכולים לשמור את שלהם. ואע"פ שהתורה פוטרת כשהבעלים היו בזמן השאלה ואח"כ הלכו ולא היו בזמן האונס, מתרץ החינוך שהתורה לא רצתה לתת דבריה לשיעורין, וציותה כל שהבעלים היו בזמן השאלה פטור. ואם לא היה בזמן השאלה והיה בזמן האונס חייב, כי התורה תלתה הענין בתחילת המעשה. ולפ"ז י"ל שהי פטור משמירה, וכן ביאר הדרכ"ד [ב"מ צד.] שלכן תלוי אם היה עמו בזמן שאלה, שאז צריך לחול חיוב שמירה ואם בעליו עמו אין החיוב שמירה חל, אבל אם לא היה עמו בזמן השאלה וכבר חל החיוב שמירה, אין התורה פוטרת פטור חדש לפטרו אם היה עמו בזמן האונסין.

ב. הספורנו [משפטים כב-יד] מבאר כיון שהיה ביניהם קירוב הדעת בזמן השאלה איכא אומדנא שנתן לו הבהמה או הכלי במתנה ע"מ להחזיר בלי חיוב אונסין. ולפ"ז אפשר לדון האם מחמת הקירוב דעת נותן ממש מתנה ע"מ להחזיר או שפוטרו מתשלום אונסין כמו במתנה ע"מ להחזיר. ג. הרלב"ג [בפירושו לפרשת משפטים] והגר"י פרלא בפירושו על רס"ג בשם מהר"י ברונא והתורה תמימה פרשת משפטים [פרק כב אות קנג] מבארים שפטור בעליו עמו הוא משום שאם הבעלים משועבדים לו [עיי'ן רמב"ם מכירה יג-טו שהשוכר פועל הוא כמי שקנה אותו לזמן], לא שייך שהוא יהיה משתעבד לבעלים [כעבד של הבעלים] לגבי שמירת החפץ, כי אין אדם אדון ועבד ביחד לאיש אחד, כלומר אינו יכול להיות משעבד ומשתעבד לאותו בן אדם. והגר"פ מביא ראיה לסברא זו מתרוה"ד [סימן ר], ולפ"ז הוא פטור שאינו חייב בשמירה.

ד. בס' טעמי המצוות [להר" מנחם ריקנטי] כתב דאם בעליו היה עמו י"ל מזלו של הבעלים גרם לאונסין.

א. ואמאי שמירה בבעלים היא עמה - א. יש לחקור האם דין בעליו עמו הוא פטור מתשלומין או שהוי פטור משמירה. בגמ' [ב"מ צה.] נחלקו אמוראים לענין פשיעה בבעלים, ולמ"ד פשיעה בבעלים חייב, ודאי הוי פטור רק מתשלומין של אונס ולא פטור משמירה, אבל למאי דקיי"ל שאף פשיעה בבעלים פטור יש לדון האם הוי פטור משמירה.

ולכאורה אפשר לתלות בטעמים שנביא להלן למה בעליו עמו פטור. ואמנם התוס' [ב"מ צו. ד"ה ונשאל] כתבו שאין סברא לפטור בעליו עמו והוי חידוש, אבל יש בראשונים טעמים למה התורה פוטרת.

א. החינוך [מצוה ס] מבאר הטעם שהתורה לא

23. חדושי הרשב"א על מסכת בבא בתרא דף מג/ב

דאמר ידענא דלא דיהודה היא. מהכא שמעין דכל שהוא בענינינו נוגע בעדות מחמת ממון ובא להעיד, אין דוחין אותו מיד לומר נוגע בעדות הוא ואין שומעין לו בין לזכותו בין לחובתו כנגיעת עדות דקורבא, אלא שומעין דברו ואם יש בעדותו לפי ראות הדינין שום נגיעת עדות להנאתו אין מקבלין ממנו ואם לאו מקבלין ממנו:

24. ספר דבר יעקב

ט] וכיון דאסהיד ליה דלוי הוא היכי מצי מפיק ליה מיניה – מפרש הרשב"ם ומכיון שאינו מרויח כלום בעדות זו ואינו נוגע בעדות למה אינו מעיד. כתבו הרשב"א והר"ן והנ"י דשמעינן מכאן שפסול נוגע אינו דומה לפסול קרוב, דקרוב פסול בין לטובתו בין לרעתו, אבל נוגע מוכח מהגמ' כאן שנאמן להעיד לרעתו, ולכן כאן כשר להעיד שזה של לוי ובזה מבטל זכותו להוציא מלוי, ומהני עדותו לסלק ערעורו של יהודה. והטעם משום שפסול נוגע הוי משום חשש משקר, וזה יש רק כשמעיד לטובתו.

הקה"ח [סימן לז-ט הנ"ל מג. אות ב] מביא מחלוקת ראשונים האם נוגע בעדות כשר להעיד לחובתו. הקה"ח תולה בשאלה האם הפסול משום בע"ד או חשש משקר.

25. חדושי הרשב"א על מסכת בבא בתרא דף מג/ב

הא דאמרין השני נוח לי והראשון קשה ממני. פר"ח ז"ל שיהודה גברא אלמא ולוי אדם נוח, ומיהו לאו דוקא בדידעינן באלמותיה דיהודה וניחותיה דלוי, אלא דמיחש הוא דחיישינן דילמא הא ניח ליה והאי קשה ממנו, דלנגועי עדות כל דאפשר למיחש חיישינן:

=====

26. דף על הדף בבא בתרא דף מג עמוד ב

בגמ': מכר לו פרה וטלית מעיד לו עליה מפני שאין אחריותו עליו וכו'.

החת"ס כותב אהא דאי' דבפסוק שמע ישראל יש עי"ן גדולה ודלי"ת דאחד ג"כ גדולה, שהוא ראשי תיבת "עד", שהאומר שמע הוא עד על זה שה' אחד כמש"כ ואתם עדי נאום ה', גם איתא דבפסוק שמע צריך לכוון במסירת נפש, ולכאורה היכן רמיזא מסינ"פ, דבפסוק שאח"ז כתוב ואהבת בכל לבבך ובכל נפשך היינו למסור נפשו בשביל אהבת ה', אבל היכן רמיזא דבקבלת עומ"ש חייב במסינ"פ.

אך כיון שהאומר שמע הוא בבחינת עד המעיד על אחדותו יתברך, והראשונים בסוגיין כתבו דמכאן רואים דעד צריך שלא יהי' שם שום צד נגיעה אפילו ע"ד רחוקה ונפלאה, ולכן עד שרוצה להעיד על הבורא יתברך, צריך להשליך נפשו מנגד ושכרו בב' העולמות, וכל מגמתו יהיה לעשות רצון ה' בלי שום נגיעה עצמית ואז הוא כשר להעיד עכ"ד.

(חת"ס עה"ת פ' אחרי עמוד מ"ב ד"ה ושוב)